

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 32/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. januára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť M. J., K., Č., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 4 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod č. k. 7 Tpo 45/2011-24 a jeho uznesením zo 6. septembra 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. decembra 2011 doručená sťažnosť M. J. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 4 a čl. 152 ods. 4 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod č. k. 7 Tpo 45/2011-24 a jeho uznesením zo 6. septembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti opísal okolnosti, za ktorých bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 64/2011 z 19. augusta 2011, a vyjadril sa tiež k okolnostiam skutku, z ktorého spáchania je obvinený orgánom činným v trestnom konaní. Ďalej namietal porušenie viacerých ustanovení zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“), napríklad § 2 ods. 2, § 55 ods. 1, § 58 ods. 1, § 86, § 87 ods. 1 a 2 a pod. Namietal taktiež súdom ustanoveného advokáta, nezákonný postup sudkyne okresného súdu, ako aj postup prokurátora Okresnej prokuratúry Košice I pre jeho nedôslednosť v prípravnom konaní.

V ďalšej časti sťažovateľ citoval z judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vzťahujúcej sa na záruky zachovania základných práv a slobôd v trestnom konaní, obzvlášť pri rozhodovaní väzbe a jej trvaní, osobitne zvyrazňujúc požiadavku rýchlosti rozhodovania o väzbe osôb obvinených zo spáchania

trestného činu. Pokiaľ ide o namietané porušenie ústavných práv, sťažovateľ namietal aj neúmernú dĺžku obmedzovania jeho osobnej slobody, porušovanie zákonnosti pri postupe orgánov činných v trestnom konaní a nezákonnosť rozhodnutí všeobecných súdov v jeho veci, osobitne v napadnutom uznesení krajského súdu. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ požiadal s cieľom zmiernenia jeho nemajetkovej ujmy o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 6 000 €.

Na základe obsiahlej argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné práva M. J... podľa čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 47 ods. 3, čl. 1 ods. 2, čl. 12 ods. 1, čl. 17 ods. 2, 5, čl. 12 ods. 4, čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, čl. 38 ods. 2 Listiny, čl. 5 ods. 1, 3 Dohovoru, čl. 5 ods. 4 Dohovoru a čl. 6 ods. 1 Dohovoru podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach vedenom pod zn. 7 Tpo 45/2011-24 porušené bolo.

Krajskému súdu Košice v konaní vedenom zn. 7 Tpo 45/2011-24 prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uzn. Krajského súdu v Košiciach zn. 7 Tpo 45/2011-24.

M. J... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 6 000 € ... ktoré je krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Súčasťou sťažnosti bola aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Ústavný súd vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom konštatuje, že u sťažovateľa nie sú splnené predpoklady priznania oslobodenia od súdnych poplatkov. Podľa § 138 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý je v zmysle § 31a zákona o ústavnom súde potrebné na túto otázku primerane aplikovať, patrí k predpokladom oslobodenia od súdnych poplatkov aj to, že vo veci nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Keďže v sťažovateľovom prípade boli ústavným súdom jednoznačne zistené dôvody na odmietnutie sťažnosti už pri predbežnom prerokovaní návrhu, bolo namieste považovať sťažnosť za zrejme bezúspešné bránenie práva, čím u sťažovateľa nedošlo k naplneniu predpokladov na ustanovenie právneho zástupcu v konaní. Ústavný súd vzhľadom na zistené dôvody na odmietnutie sťažnosti nepovažoval za potrebné sťažovateľa ani vyzývať na ďalšie doplnenie podania, a preto bolo bez právneho významu ustanoviť mu tohto právneho zástupcu. Vzhľadom na uvedené posúdil ústavný súd sťažnosť podľa jej celkového obsahu, najmä s prihliadnutím na všetky označené články ústavy, listiny a dohovoru, ktorých porušenie sa namieta, ako aj na

sťažovateľom označený štátny orgán, ktorý mal jeho práva porušiť (krajský súd) a ním vedené konanie sp. zn. 7 Tpo 45/2011.

1. Ústavný súd v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti zistil, že sťažovateľ sa už pred podaním tejto sťažnosti na postup krajského súdu v jeho veci vedenej pod sp. zn. 7 Tpo 45/2011 skončenej vydaním uznesenia zo 6. septembra 2011 sťažoval, a to sťažnosťou doručenou ústavnému 4. novembra 2011. V tejto sťažnosti sťažovateľ namietal porušenie čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny v spojení s porušením čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd na základe uvedenej sťažnosti preskúmal sťažovateľom namietané dôvody proti označenému konaniu krajského súdu v jeho väzobnej veci a dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti jeho sťažnosti jednak z dôvodu, že sťažovateľ namietal porušenie takých svojich práv, ktoré na konanie a rozhodovanie o väzbe nie sú aplikovateľné, a preto k ich porušeniu nemohlo dôjsť, a tiež z dôvodu, že právne závery krajského súdu boli z ústavného hľadiska primeraným spôsobom odôvodnené, a teda sú ústavne akceptovateľné a udržateľné. Ústavný súd preto skoršiu sťažnosť sťažovateľa uznesením č. k. IV. ÚS 493/2011-10 z 22. novembra 2011 odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

S prihliadnutím na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde vyhodnotil ústavný súd sťažnosť pre porušenie čl. 17 ods. 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorou sťažovateľ napadol uznesenie krajského súdu č. k. 7 Tpo 45/2011-24 zo 6. septembra 2011 (ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti jeho vzatiu do väzby), za neprípustnú podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, pretože sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol uznesením

č. k. IV. ÚS 493/2011-10 z 22. novembra 2011, pričom v uvedenom prípade nebolo ústavným súdom rozhodované len o podmienkach konania.

2. V ostatnej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal aj porušenie čl. 12 ods. 4 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom č. k. 7 Tpo 45/2011-24 a jeho uznesením zo 6. septembra 2011, ústavný súd skúmal, či nie sú dané iné dôvody na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

V prvom rade ústavný súd konštatuje, že uznesenie č. k. 7 Tpo 45/2011-24 zo 6. septembra 2011 sa podľa § 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku stalo právoplatným okamihom jeho vyhlásenia, t. j. 6. septembra 2011.

Pri určovaní, od kedy začala sťažovateľovi plynúť lehota na podanie sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu, považoval ústavný súd za nevyhnutné zohľadniť svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že lehota dvoch mesiacov na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ktorá sa pri rozhodnutí počíta od jeho právoplatnosti, by mala vyjadrovať dobu, ktorá je postačujúca pre uplatnenie účinnej ústavnej ochrany sťažovateľom a zároveň rešpektuje aj princíp právnej istoty. Aby uvedené požiadavky splňala, môže začať plynúť len vtedy, pokiaľ bolo právoplatné rozhodnutie sťažovateľovi náležite oznámené. Ak sa tak nestalo, táto lehota nemôže začať plynúť (uznesenie o prijatí sťažnosti sp. zn. III. ÚS 186/02 z 28. novembra 2002). Z takéhoto posudzovania lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu v trestnom konaní ústavný súd vychádzal aj v ďalších veciach prerokovávaných ústavným súdom (napr. III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04 a iné).

Nahliadnutím ústavného súdu do spisu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 64/2011 bolo zistené, že o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu bolo krajským súdom rozhodované 6. septembra 2011 na neverejnom zasadnutí senátu v neprítomnosti sťažovateľa, resp. jeho obhajcu. Následne po vrátení spisu krajským súdom bolo napadnuté uznesenie doručené okresným súdom sťažovateľovi a jeho obhajcovi 3. októbra 2011. Sťažovateľovi teda v súlade s citovanou judikatúrou začala plynúť lehota na podanie sťažnosti najneskôr 3. októbra 2011, keď bolo rozhodnutie krajského súdu doručené sťažovateľovi aj jeho obhajcovi.

Ústavnému súdu však bola sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu krajského súdu doručená 16. decembra 2011, pričom na poštovú prepravu bola podaná 13. decembra 2011, teda desať dní po uplynutí dvojmesačnej lehoty, ktorá v okolnostiach danej veci začala plynúť najneskôr dňom, keď sa sťažovateľ mohol oboznámiť s napadnutým uznesením. Nedodržanie tejto lehoty je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03, IV. ÚS 338/08).

Vzhľadom na to, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je časovo obmedzený právny prostriedok ochrany ústavnosti, možno konštatovať, že proti uzneseniu krajského súdu č. k. 7 Tpo 45/2011-24 zo 6. septembra 2011 už lehota na tento druh konania pred ústavným súdom sťažovateľovi bez akýchkoľvek pochybností uplynula skôr, než podal túto sťažnosť. Ústavný súd preto sťažnosť vo zvyšnej časti (t. j. týkajúcej sa namietaného porušenia čl. 12 ods. 4 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru) odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že pokiaľ ide o sťažovateľove námietky proti postupu krajského súdu obsahujúce argumenty vzťahujúce sa na celkovo neúmernú dĺžku obmedzovania osobnej slobody v jeho trestnej veci ústavný súd poukazuje na právo obvineného vyplývajúce z čl. 5 ods. 4 dohovoru zaručujúce právo iniciovať konanie, v ktorom môže spochybniť zákonnosť zbavenia slobody, a súčasne zaručujúce právo

aj na to, aby po začatí takéhoto konania bolo súdom urýchlene rozhodnuté o zákonnosti zbavenia slobody a nariadené jeho ukončenie, ak sa ukáže ako nezákonné (obdobne Vodeničarov c. Slovenská republika, rozsudok ESĽP z 21. decembra 2000, § 33–§ 36). Ústavným súdom bolo zistené, že sťažovateľ takéto konanie inicioval prostredníctvom svojho obhajcu 25. októbra 2011, pričom uznesením krajského súdu č. k. 7 Tpo 58/2011-93 z 22. novembra 2011 bol prepustený z väzby na slobodu. Z uvedeného vyplýva, že ani nadväzujúce konanie o žiadosti sťažovateľa na prepustenie z väzby netrvalo od podania jeho žiadosti dlhšie ako jeden mesiac na dvoch stupňoch, a preto ani tento postup krajského súdu nesignalizuje zásah do základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ v sťažnosti namieta.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom ostatnými návrhmi sťažovateľa (návrh na zrušenie uznesenia krajského súdu č. k. 7 Tpo 45/2011-24 zo 6. septembra 2011, návrh na vyslovenie príkazu krajskému súdu vo veci konať, prípadne návrh na priznanie finančného zadost'učinenia a úhradu trov konania) sa už nebol dôvod zaoberať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2012